

སློབ་ཚན་དང་པོ། Lesson One

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། “Hello!”

Objectives

1. You will be able to politely and informally greet somebody at various times of the day, ask and reply one's name, country, ask & reply how one is doing and where one is going.
2. Based on the spelling rules, you will be aware of the pronunciation of any Tibetan syllable.
  - a) You will be able to recognize, know how to pronounce, transliterate (into Wylie), know the gender and write (like a first-grade school kid) the letters of the Tibetan alphabet.
  - b) You will be able to identify each part and function of a syllable and therefore know how to pronounce and spell out aloud any possible combination of letters.
  - c) You will be aware of the difference among the various Tibetan scripts.

ཐེང་ཚལ། Dialogue

དགོང་དག་ཐེང་སྐོར་ལ། (Evening, at the lingkor)

ལེ་ཉི་ལགས།	ཀྱན་ལགས། དགོང་ཕྱི་བདེ་ལེགས། བྱིད་རང་ཞབས་སྐོར་ལ་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན་པས།
ཀྱན་ལགས།	ལེ་ཉི་ལགས། དགོང་ཕྱི་བདེ་ལེགས། ལགས་ཡིན། ང་སྐོར་ར་གཅིག་བརྒྱབ་(བརྒྱག)གར་འགོ་གི་ཡིན།
ལེ་ཉི་ལགས།	ཀྱན་ལགས་བྱིད་རང་སྐྱུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།
ཀྱན་ལགས།	ལགས་ཡིན། ཨ་ནི་བྱིད་རང་སྐྱུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།
ལེ་ཉི་ལགས།	ལགས་ཡིན་ང་(ཡང་)བདེ་པོ་ཡིན། (ཐུགས་ཆེ་གནང་།)
ཀྱན་ལགས།	ད་ང་ངལ་གསོ་གཅིག་བརྒྱབ་(བརྒྱག) ཀྱི་ཡིན། རང་ག་ལེར་རྒྱགས་ཨ་།
ལེ་ཉི་ལགས།	ལགས་སོ། ཀྱན་ལགས་བཞུགས་གནང་འཇགས་གོ། ཨ་ནི་གཟིམ་འཇགས་གནང་གོ། སང་ཉིན་འཛིན་གྲུ་ལ་མཇལ་ཡོང་།

ཞོགས་ཀས་དུལ་ཁང་ལ། (In the morning, at the bank)

མི་ཉི་ལགས།	བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལགས།
བོད་པའི་ཨ་ཅག་ལགས།	ཞོགས་པ་བདེ་ལགས།
མི་ཉི་ལགས།	དེ་རིང་དུལ་ཁང་ནང་ལ་མི་མང་པོ་འདུག་ག།
བོད་པའི་ཨ་ཅག་ལགས།	ལགས་འདུག ལུ་མོ་བྱེད་རང་ལུང་པ་ག་ནས་ཡིན།
མི་ཉི་ལགས།	ང་ཨ་རི་ནས་ཡིན། བྱེད་རང་གི་བྱི་འདི་སྒྲིང་རྩེ་པོ་གཅིག་འདུག མིང་ལ་ག་རེ་ཟེར་གྱི་ ཡོད་རེད།
བོད་པའི་ཨ་ཅག་ལགས།	ཁོའི་མིང་ལ་མེད་གེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། ཨ་ནི་ལུ་མོ་བྱེད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་བྱ་གི་ཡོད།
མི་ཉི་ལགས།	ངའི་མིང་མི་ཉི་ཟེར་གྱི་ཡོད།
བོད་པའི་ཨ་ཅག་ལགས།	ཨ་ལས། མཚན་འདི་སྒྲིང་རྩེ་པོ་གཅིག་འདུག
མི་ཉི་ལགས།	ཐུགས་རྩེ་ཆེ། ང་བྱེད་རང་མཇལ་བ་དགའ་པོ་བྱུང་།
བོད་པའི་ཨ་ཅག་ལགས།	ང་ཡང་དགའ་པོ་བྱུང་། རྩེས་ལ་མཇལ་ཡོང་།
མི་ཉི་ལགས།	ལགས་སོ། རྩེས་ལ་མཇལ་ཡོང་།

ཆོག་གསར་དང་
གནས་ཚུལ་འཕར་མ་བཅས།

Vocabulary
With Supplementary Information

ཐུགས་རྩེ་ཆེ།	Thank you! Thanks! ཐུགས་རྩེ་ = compassion; ཆེ་ = ཆེན་པོ་: great, big
བཀའ་དྲིན་ཆེ།	I'm very grateful, so kind of you! བཀའ་དྲིན་ = kindness; ཆེ་ = ཆེན་པོ་: great, big
དགོངས་དག	I'm sorry, my apologies! དགོངས་ = intent, thought (H)i; དག = pure
ཕྱག་ཕེབས་གནང་བྱུང་།	Welcome! ཕྱག་ = hand (H); ཕེབས་ = to come (H)
བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལགས།	Hello! Hi! བཀྲ་ཤིས་ = auspicious; བདེ་ as in: བདེ་བ་ = happiness; ལགས་ = good, excellent

སྔ་རྩོ་བདེ་ལེགས།	Good morning! སྔ་ = སྔ་པོ་ = early; བདེ་ལེགས་ = good, excellent happiness
ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།	Good morning! ཞོགས་པ་ = morning; བདེ་ལེགས་ = good, excellent happiness
ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།	Good afternoon! ཉིན་གུང་ = noon, mid-day; བདེ་ལེགས་ = good, excellent happiness
དགོང་རྩོ་བདེ་ལེགས།	Good evening! དགོང་རྩོ་ = evening; བདེ་ལེགས་ = good, excellent happiness
གཟེན་འཇགས་གནང་གོ།	Good night! Sleep well! གཟེན་ = to sleep (H); འཇགས་ = firmly, tightly
སང་ཉིན་མཇལ་ཡོང་།	See you tomorrow! སང་ཉིན་ = tomorrow; མཇལ་ (H) = ཟུག་ = to meet; ཡོང་ = hopefully
རྗེས་ལ་མཇལ་ཡོང་།	See you later! Also: རྗེས་མ་མཇལ་ཡོང་། = See you next time! རྗེས་ལ་ = later; མཇལ་ (H) = ཟུག་ = to meet; ཡོང་ = hopefully
ག་པར་ཕེབས་ག	Where are you going? (H) ག་པར་ = where; ཕེབས་ = to go (H)
ག་པར་འགྲོ་ག	Where are you going? ག་པར་ = where; འགྲོ་ = to go
ག་པར།	What's up? (inf.) pronounced: ག་བར། (lit. "where"?) ག་པར་ = where
བཞུགས་གདན་འཇགས་གོ།	Goodbye! (HH) (said to the person staying) Also: Please take a seat! བཞུགས་ = to stay, sit (H); གདན་ = seat; འཇགས་ = firmly, stable
ག་ལེར་ཕེབས་རྒྱལ་གནང་།	Goodbye! (H) (lit. "go slowly," said to the person leaving) ག་ལེར་ = slowly; ཕེབས་ = to go (H); རྒྱལ་གནང་ = makes it polite
ག་ལེར་བཞུགས་རྒྱལ་གནང་།	Goodbye! (H) (lit. "stay slowly," said to the person leaving) ག་ལེར་ = slowly; བཞུགས་ = to stay (H); རྒྱལ་གནང་ = makes it polite
ག་ལེར་ཕེབས།	Goodbye! (lit. "go slowly," said to the person leaving) ག་ལེར་ = slowly; ཕེབས་ = to go (H)
ག་ལེར་བཞུགས།	Goodbye! (lit. "stay slowly," said to the person staying) ག་ལེར་ = slowly; བཞུགས་ = to stay (H)
ཕེབས་ཞུ།	Bye! (inf.) (H)

བུགས་ཨ།	Bye! (inf.) (H)
སྐྱ་གཟུགས།	body (H)
	སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ = body, speech and mind (of the Buddha)
གཟུགས་པོ།	body
	གཟུགས་ = form
བདེ་པོ།	well, healthy, comfortable
	བདེ་ = བདེ་བ་ = happiness, well-being
བདེ་པོ་ཨོ་ཅོ།	not too bad, alright
	བདེ་ = བདེ་བ་ = happiness, well-being; ཨོ་ཅོ་ = more or less
བདེ་པོ་བདེ་ཆུང་།	perfectly fine, extremely well
	བདེ་ = བདེ་བ་ = happiness, well-being
ཐུག་པ།	to meet, to encounter (ཐ་མི་དད་པ་)
མཇུག་པ།	to meet, encounter (H) (ཐ་མི་དད་པ་)
	མཇུག་ as in: མང་ཉིན་མཇུག་ཡོང་། = See you tomorrow!
དགའ་བ།	to be happy, to be pleased (ཐ་མི་དད་པ་)
	as in the Four Immeasurable: དགའ་བ་ཚད་མེད་ = Immeasurable Joy
བོད།	Tibet
བོད་སྐད།	Tibetan language
	བོད་ = Tibet; སྐད་ = སྐད་རིགས་ = language

Expressions

མ་མཇལ་ཡུན་རིང་།

Long time no see

མ་ = not; མཇལ་ = to meet (H); ཡུན་རིང་ = long time

གལ་གནང་གི་མ་རེད།

It's fine, it's o.k., no worries, no problem, nothing to mention

གལ་ = nothing; གནང་གི་མ་རེད། = doesn't do (H)

འགྲིག་གི་རེད།

It's fine, it's o.k.

ལགས་སོ།

So it is, all right, very well

DID YOU KNOW THAT...?

གཟིམ་འཇགས་གནང་གོ

When you say “Good night”

you are *actually* saying:

“Sleep tightly”.

This syllable འཇགས་ also appears in the

word རྟིང་འཇགས་, which means

“calm, peaceful, tranquil.”

ཉེར་མཐོང་ཆོག་གྲུབ།

Phrase book

འཆ་མས་འདྲི། Greeting

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། - Hi! Hello!

མ་མཇལ་ཡུན་རིང་། - A long time since seeing you! (H)

མཚན། Name

ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོད། - What is your name? (H)

ངའི་མིང་ (ལ་) .....ཟེར་གྱི་ཡོད། - My name is ...

ཁྱེད་རང་གི་མིང་ལ་ག་རེ་ཟེར་གྱི་ཡོད། - What is your name?

ངའི་མིང་ (ལ་) .....ཟེར་གྱི་ཡོད། - My name is ...

ཕ་ཡུལ། Homeland

ཁྱེད་རང་ལུང་ཕ་ག་ནས་ཡིན། - Where are you from?

ང་.....ནས་ཡིན། - I'm from ...

ཁྱེད་རང་ཕ་ཡུལ་ག་ནས་ཡིན། - Where are you from?

སྐྱ་གཟུགས་བདེ་ཐང་། How are you?

ཁྱེད་རང་སྐྱ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས། - How are you? (H)

ང་བདེ་པོ་ཡིན། ཇམ་ནི་ཁྱེད་རང་། - I'm fine, and you?

ང་བདེ་པོ་བདེ་རྒྱུ་ཡིན། - I'm perfectly fine.

ག་པར་འགྲོ་ག། What's up?

ཁྱེད་རང་ག་པར་ཕེབས་ག། - Where are you going? (H)

ང་འཛིན་གྲྭ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན། - I'm going to class.

ཁྱེད་རང་ག་པར་འགྲོ་ག། - Where are you going?

མཇལ་ཡོང་། Bye!

ང་ཁྱེད་རང་མཇལ་ཙང་དགའ་པོ་བྱུང་། - It was nice to meet you! (H)

རྗེས་ལ་མཇལ་ཡོང་། - See you later! (H)

ཆོག་གྲུབ་ཀྱི་དཔེ་བཞུགས་དང་བཅས་པ།
Expressions with Example Sentences

- ཐུགས་རྗེ་ཆེ།   Thank you! Thanks!
ངས་ཁྱེད་རང་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་གི་ཡོད།   I thank you.
- བཀའ་དྲིན་ཆེ།   I'm very grateful! So kind of you!
ཐུགས་རྗེ་ཆེ། བཀའ་དྲིན་ཆེ།   Thank you, so kind of you!
- དགོངས་དག།   I'm sorry, my apologies
ཨོ། དགོངས་དག །ལམ་ཀ་གཏང་རོགས་གནང་།   Oh, I'm sorry, please let me pass!
- ཕྱག་པེབས་གནང་བྱུང་།   Welcome!
རྒྱ་གར་ལ་པེབས་པར་དགའ་བསྟུ་བྱ།   Welcome to India!
- བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།   Hello! Hi!
གྲོགས་པོ་ལགས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།   Hello, (dear) 1* friend!
- ཟླ་རྩོ་བདེ་ལེགས།   Good morning!
གན་ལགས། ཟླ་རྩོ་བདེ་ལེགས།   Good morning, (dear) teacher!
- ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།   Good morning!
སྐྱ་གཞོགས་ལགས། ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།   Good morning, (dear) sir!
- ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།   Good afternoon!
ཨ་ཅག་ལགས། ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།   Good afternoon, (dear) sister!
- དགོང་རྩོ་བདེ་ལེགས།   Good evening!
དགོང་རྩོ་བདེ་ལེགས། རྒྱ་ལགས།   Good evening, (dear) grandmother!
- གཟེམ་འཇགས་གནང་གོ།   Good night! Sleep well! (lit. sleep firmly)
སྐྱ་གཞོགས་ལགས། གཟེམ་འཇགས་གནང་གོ།   Good night, respected sir!
- སང་ཉིན་མཇལ་ཡོང་།   See you tomorrow!
བཞུགས་གདན་འཇགས་གོ་སང་ཉིན་མཇལ་ཡོང་།   Goodbye! (HH) See you tomorrow! (H)
- རྗེས་ལ་མཇལ་ཡོང་།   See you later!
རྗེས་མ་མཇལ་ཡོང་།   See you next time!
- ག་ལེར་བཞུགས་རོགས་གནང་། རྗེས་ལ་མཇལ་ཡོང་།   Goodbye, see you later! (H)
- ག་པར་པེབས་ག།   Where are you going? (H)
བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ག་པར་པེབས་ག།   Hi, where are you going? (H)
- ག་པར་འགྲོ་ག།   Where are you going?
མེ་གྲོགས་པོ། ག་པར་འགྲོ་ག།   Hey, friend, where are you going?

ག་པར།   What's up? (informal) pronounced: ག་བར། (lit. "where"?)
 ལྷོ་བཟང་། ག་པར།   Lobsang, what's up?

བུམ་གསུམ་གདན་འཇགས་གོ།   Goodbye! (HH) (said to the person staying) Also: Please take a seat!
 རེན་པོ་ཆེ། བུམ་གསུམ་གདན་འཇགས་གོ།   Good bye, Rinpoche! (H)

ག་ལེར་ཕེབས་རྟགས་གནང་། Goodbye! (H) (lit. "go slowly," said to the person leaving)
 སྐྱ་གཞོགས་ལགས། ག་ལེར་ཕེབས་རྟགས་གནང་། རྗེས་མ་མཇལ་ཡོང་།   Goodbye, dear respected sir, see you next time!

ག་ལེར་བུམ་གསུམ་རྟགས་གནང་།   Goodbye! (H) (lit. "stay slowly," said to the person staying)
 གན་ལགས། ག་ལེར་བུམ་གསུམ་རྟགས་གནང་། སང་ཉིན་འཛིན་གླེལ་མཇལ་ཡོང་།   Goodbye, dear teacher, see you tomorrow in class! (H)

ག་ལེར་ཕེབས།   Goodbye! (H) (lit. "go slowly," said to the person leaving)
 ག་ལེར་ཕེབས། ལམ་ཀ་ལ་ཅག་པོ་བྱེད།   Bye (H), be careful on your way!

ག་ལེར་བུམ་གསུམ།   Goodbye! (H) (lit. "stay slowly," said to the person staying)
 ག་ལེར་བུམ་གསུམ། སང་ཉིན་མཇལ་ཡོང་།   Bye (H), I will see you tomorrow!

ཕེབས་ཤ།   Bye! (informal) (said to the person leaving)
 ཕེབས་ཤ། གཟབ་གཟབ་བྱེད་ཤ།   Bye, take care!

བུམ་གསུམ་ཤ།   Bye! (informal) (said to the person staying)
 ང་འགོ་གི་ཡིན་ད། བུམ་གསུམ་ཤ།   Bye, I'm leaving!

སྐྱ་གཟུགས།   body (H)
 ཁོང་སྐྱ་གཟུགས་ཐང་པོ་ཡོད་རེད།   (S)he is healthy.

གཟུགས་པོ།   body
 ཁོ་གཟུགས་པོ་རིང་པོ་ཡོད་རེད།   He is tall.

བདེ་པོ།   well, healthy, comfortable
 ཁྱེད་རང་སྐྱ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།   Are you fine?

བདེ་པོ་ཙམ།   not too bad, alright
 དེང་སང་མོ་བདེ་པོ་ཙམ་རེད།   These days, she is not bad.

བདེ་པོ་བདེ་རྒྱུ།   perfectly fine, extremely well
 སྐྱ་གསེལ་གནང་། ང་ཡང་བདེ་པོ་བདེ་རྒྱུ་ཡིན།   Thank you, I'm also perfectly well.

ཐུག་པ།   to meet, encounter (ཐ་དད་པ་)
 ཁ་སང་ཁྱོད་ཀྱི་ལ་ང་རང་གི་གྲོགས་མོ་ཅག་ཐུག་བྱུང་།   Yesterday, I met a friend of mine at the market.

མཇལ་བ།   to meet, encounter (H) (ཐ་དད་པ་)
 དེ་རིང་ལམ་ཀ་ལ་ངས་ང་རང་གི་གྲན་ལགས་མཇལ་བྱུང་།   Today, I met my teacher on the street. (H)

དགའ་བ།   to be happy, pleased (ཐ་མི་དད་པ་)

བྱེད་རང་མངལ་ནས་ང་མེམས་པ་དགའ་བྱུང་། It was my pleasure to meet you! (H)
 བོད། Tibet
 ང་བོད་ལ་འགོ་མ་ཆུང་། I have never been to Tibet.
 བོད་སྐད། Tibetan language
 ང་བོད་སྐད་སྦྱང་གི་ཡོད། I study Tibetan language.
 གལ་གནང་གི་མ་རེད། No worries, no problem, nothing to mention
 ཟུགས་རྗེ་ཆེ། བཀའ་དྲིན་ཆེ། གལ་གནང་གི་མ་རེད། Thank you very much, so kind of you! No worries!
 འགྲིག་གི་རེད། It's fine, it's o.k.
 ངས་སློ་བརྒྱབ་ན་འགྲིག་གི་རེད་པས། - འགྲིག་གི་རེད། May I close the door? – It's fine.
 ལགས་སོ། So it is, alright, very well (H)
 ཟུགས་རྗེ་ཆེ་ཆུན་ལགས། - ལགས་སོ། Thank you, dear teacher! – All right.

རྒྱལ་སྐས་ཞི་བ་ལྷ་འོ་སྦྱོང་འཇུག་ལས།
 གོ་མས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི།
 དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།

From Shantideva's *Bodhisattvacaryavatara*:

There is not a single thing
 which does not become easier with familiarization.

Looking at the large and complex scope of this first lesson, please don't lose heart.
 Learning how to read and write Tibetan is just like any other skill: even though it might
 look difficult at first, it will become easy with habituation and practice.

THE TWO TYPES OF TIBETAN WORDS

Before considering the technical details of the Tibetan script system, it may be helpful to share a little insight into the philosophy of Tibetan words. Some people consider Tibetan to be a “cute” language. The reason for this is that a considerable number of words have meanings that have not been given randomly. For example:

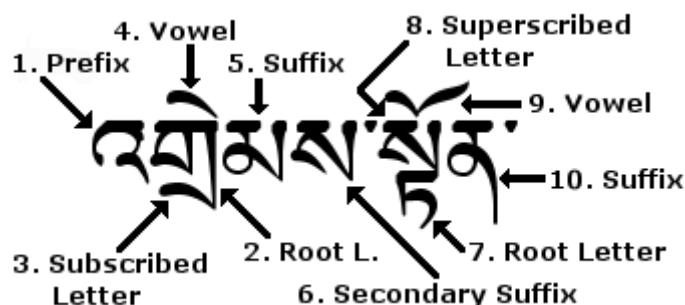
གནམ་གུ་	“sky ship” is an airplane
ཀླེང་འཁོར་	“leg wheel” is a bicycle
སྒྲིག་ཟུང་	“electric brain” is a computer
ཤུ་ཁ་སྒྲི་རིང་།	“ short form of deer, colorful, neck-long” is a giraffe.

Names such as these, which are given to things for a particular reason, are called རྗེས་གྲུབ་, which means “consequently given.”

Names which are randomly given, however, such as ལྷ་ for water, are called འདོད་རྒྱལ་, meaning “king of (one’s) wishes.”

THE PARTS OF A SYLLABLE

Every syllable within a Tibetan word consists of up to seven letters. These can have any of the functions shown in the graphic below:

Most of these letters should look familiar to you. Only the attached (i.e. subscribed) letter, the 3rd function, looks different from the way it would appear in the alphabet. Here, it is an attached ར་, which is called a ར་བདག་སྒྲིག་

As an aside, the word in the graphic consists of two syllables, separated by a ཚེག་. It means *show* or *exhibition*. To find your way in this linguistic jungle, let’s now examine each of the parts of the two syllables in the graphic, together with their functions:

Letter	Function	Tibetan name
འ་	prefix	ཕྱིན་འཇུག་
ག་	main letter	མིང་གཞི་
ར་	attached letter	འདྲགས་ཅན་
ེ	vowel	དབྱངས་
མ་	suffix	རྗེས་འཇུག་
ས་	second suffix	ཡང་འཇུག་
མ་	head letter	མགོ་ཅན་
ཏ་	main letter	མིང་གཞི་
ོ	vowel	དབྱངས་
ན་	suffix	རྗེས་འཇུག་

THE FIVE PREFIXES ཕྱིན་འཇུག་ལ།

Five of the thirty consonants, གསལ་བྱེད་ can take the role of a prefix, ཕྱིན་འཇུག་. These are all female letters.

A prefix, ཕྱིན་འཇུག་ precedes the main letter, as indicated by its name – in both Tibetan and English. Prefixes, ཕྱིན་འཇུག་ are (mostly) mute, which means that it is important to memorize which one applies.

The **five prefixes**, ཕྱིན་འཇུག་ are as follows:

ག་   ཏ་   བ་   མ་   འ་

It may help you to memorize these prefixes by creating a little mnemonic, such as “**George Drives By Mary Always.**”

The sillier your sentence, the better it will stick in your mind! An interesting point for grammar enthusiasts and those who like rules: there are indigenous Tibetan grammar texts which provide lists of the prefixes which precede particular main letters, མིང་གཞི་ For precise pronunciation, it is important to know that **all** prefixes, ཕྱིན་འཇུག་ have an influence on the sound of certain main letters, མིང་གཞི། For example:

གོ་	(slightly aspirated):	to hear	མགོ་	(not aspirated):	head
ཇོ་	(slightly aspirated):	tea	འཇུག་	(not aspirated):	to enter
ནོ་	(slightly aspirated):	now	བདག་	(not aspirated):	self

Looking at the alphabet table, you can see that the above three letters (ག་, ཇོ་, ཏ་) are all from the 3rd column (female letters).

Pronunciation rule for letters of the 3rd column

A main letter of the 3rd column loses its aspiration when it has a prefix, སྒོ་འཇུག་ or a head letter, མགོ་ཅན་.

(This rule only applies for the first five rows of the alphabet.)

Prefixes, སྒོ་འཇུག་ also affect the sound of the 4th column (very female letters) ང་, ཉ་, ན་, མ་ and the female letter ཡ་.

Pronunciation rule for letters of the 4th column

A main letter of the 4th column which takes a prefix, སྒོ་འཇུག་ or a head-letter changes from *low* to *high* tone:

(This rule also applies only for the first five rows of the alphabet.)

For example:

ཡར་ (low tone):	upwards	གཡག་ (high tone):	yak
ནང་ (low tone):	house, home	གནང་ (high tone):	to do (H)
ཉལ་ (low tone):	to sleep	གཉིས་ (high tone):	two

Pronunciation rule for letters of the 1st and 2nd columns

If a prefix, སྒོ་འཇུག་ precedes a letter of the 1st or 2nd column, i.e. the male and neutral letters, the sound of the main letter, མིང་གཞི་ is **unaffected**.

Examples for 1st and 2nd columns:

- བཀའ་མོལ་: speech (H) Main letter, མིང་གཞི་ “ག” is from 1st column. This ག་ is pronounced in exactly the same way as in the word ག་བ་ (pillar), where it does not have any prefix.
- རྣམ་མཁའ་: sky. Main letter, མིང་གཞི་ “ཁ” is from 2nd column (neutral letters). The ཁ་ in this word is pronounced in exactly the same way as in the word ཁ་ (mouth), where it does not have any prefix.
- མཚོ་: lake. Main letter, མིང་གཞི་ “ཚ” is from 2nd column (neutral letters). This letter ཚ་ sounds exactly the same as in the syllable ཚ་ (plural marker) In summary, it seems that only female and very female letters are affected by the prefixes, སྒོ་འཇུག་

As stated previously, the prefixes, སྒོ་འཇུག་ are **mostly silent**. There are a few exceptions where they are pronounced. For example:

- ལྷོ་བབ་: sometimes pronounced “Lobsang” rather than “Losang”
- ཨ་མདོ་: pronounced “Amdo” rather than “Ado” (an Eastern province of Tibet).

THE TEN SUFFIXES AND TWO SECOND SUFFIXES རྒྱུ་འཇུག་བཅུ་དང་། ཡང་འཇུག་གཉིས།

a) The ten suffixes, རྒྱུ་འཇུག་བཅུ་

Ten of the thirty vowels, གསལ་བྱེད་ can take the role of a suffix, རྒྱུ་འཇུག་, namely a letter following the main letter. These ten are:

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
		ག	ང
		ད	ན
		བ	མ
		འ	
ར	ལ		ས

An interesting thought for those who prefer philosophy to mere rules: All suffixes, རྒྱུ་འཇུག་ are either female, very female or barren! The ten suffixes, རྒྱུ་འཇུག་ follow after any of the main letters, མིང་གཞི་ and are pronounced without their inherent “a” sound. For example:

ལག་པ་ (pronounced *lag pa*): hand
 ལེན་པ་ (*len pa*): to take
 བླ་པ་ (pronounced *nang pa*): buddhist
 ཁབ་ (*khab*): needle
 ཡིན་ (pronounced: *yin*): am
 ཁམ་བུ་ (*kham bu*): peach

There is no need to memorize these suffixes, རྒྱུ་འཇུག་, as you will become accustomed to them by seeing and hearing them in every word that you read, say and write!

Effect of the ten suffixes on pronunciation

The following rules are extremely important for correct pronunciation:

ད་ and ས་

The རྒྱུ་འཇུག་ (suffixes) ད་ and ས་ are **mute** but give an “umlaut” sound to two of the vowels, དབྱངས་, namely the “o” and “u”. (Note: in this context, according to Tibetan thinking, the inherent “a” sound does not count as a vowel, and neither do the two letters འ་ and ཨ་.)

For non-German-speakers, “umlaut” means the following: (inherent) “a” becomes *ä*, so that ངས་ is pronounced *ngä* (by me).

ན་རྩ་ “o” becomes *ö*, so that གཞོན་པ་ becomes *nö pa* (harm).
 ཞབས་ཀྱི་ “u” becomes *ü*, so that ཏུས་ becomes *dhü* (time).

Note: the sounds of both the གི་གུ་, “i” and འགྲེང་པོ་, “e” are unaffected by the two རྩེས་འབྲུག་ (suffixes), ད་ and ས་. For example:

ཁྱེད་རང་	is pronounced	<i>khyed rang</i> :	you
གནམ་གཤིས་	is pronounced	<i>nam shis</i> :	weather

ན་ and ལ་

The རྩེས་འབྲུག་ (suffixes) ན་ and ལ་ are **pronounced** but also give an umlaut sound to the two vowels ན་རོ་ “o” and འབས་ཀྱི་ “u” and to the inherent “a” sound. For example:

མེན་	is pronounced	<i>määr</i> :	medicine
སྐལ་པ་	is pronounced	<i>gäl pa</i> :	back
བཞོན་པ་	is pronounced	<i>zhön pa</i> :	to ride
སྐྱལ་པ་	is pronounced	<i>köl ba</i> :	to boil
བདུན་	is pronounced	<i>dür</i> :	seven
སྐུལ་མ་	is pronounced	<i>kül ma</i> :	encouragement

For grammar enthusiasts:

The suffixes, རྩེས་འབྲུག་ are also subdivided into male པོ་, female མོ་ and neutral མ་ནིང་:

gender རྩེས་འབྲུག་	suffix རྩེས་འབྲུག་	example དཔེ་
Male: པོ་	ག་ད་བ་ས་	སྒྲིག་པ། སྒྲིབ་པ། དུས་
Neutral: མ་ནིང་	ན་ར་ལ་	དཀོན་། སྒྲོན་། བསྐྱལ་།
Female: མོ་	ང་མ་འ་	རྒྱང་། བཟམ་། དགའ་།

Knowing these classifications will help you to learn spelling more easily because suffixes, རྩེས་འབྲུག་ always determine the same gender in the main letter, མིང་གཞི་ of the following syllable.

Male suffixes, རྩེས་འབྲུག་ draw male main letters (of the next syllable):

དགག་པ། རྒྱུད་པ། སྐྱབ་པ།

Male suffixes ག་ད་ and བ་ draw main letter བ་, which is male – པོ་.

Neutral suffixes, རྩེས་འབྲུག་ draw neutral letters (of the next syllable):

དགུན་པ། གསེར་པ། རྩལ་པ།

Neutral suffixes ན་ར་ and ལ་ draw main letter ལ།, which is neutral – མ་ནིང་.

Female suffixes, རྩེས་འབྲུག་ draw female letters (of the next syllable):

བྱང་མ། དགའ་མ། དམ་ག།

Female suffixes ང་འ་ and མ་ draw main letters མ་ and ག་, which are female – མོ་.

b) **The second suffixes, ཡང་འབྲུག་**

ཡང་ in Tibetan means *again* or *also*, and thus a ཡང་འབྲུག་ is *also and again* a suffix, རྗེས་འབྲུག་ - meaning a *second suffix*.

The second suffix, ཡང་འབྲུག་ is added after the first suffix, རྗེས་འབྲུག་ and is mute. It therefore does not have any (notable) effect on the pronunciation of the word. There are two second suffixes, ས་ and ཌ་, but in spoken Tibetan only ས་ is used. For example:

ཁམས་	pronounced: <i>kham</i>	realm, Kham
ཁ་	is the main letter མིང་གཞི་	
ས་	is the suffix རྗེས་འབྲུག་	
ས་	is the second suffix ཡང་འབྲུག་ .	
གྲོགས་པོ་	pronounced: <i>drog po</i>	friend
ལུགས་སྒྲུབ་	pronounced: <i>lug söl</i>	tradition

THE THREE HEAD (SUPERSCRIBED) LETTERS, མགོ་ཅན་གསུམ་

Three of the thirty consonants, གསལ་བྱེད་ can appear at the head, མགོ་ཅན་ of the main letter, མིང་གཞི་. The word མགོ་ means *head*. These three letters are ར་, ལ་ and ས་. When superscribed in this way, they are called: ར་མགོ་, ལ་མགོ་ and ས་མགོ་.

As for the sound, head letters, མགོ་ཅན་ are silent like the prefixes, རྗེས་འབྲུག་ and have the same effect on the letters (of the first five rows) of the 3rd and 4th column. They thus remove the aspiration from column 3 and convert the letters of column 4 to high tone. For example:

ང་	(low tone):	I, me	ལྷ་	(high tone):	five
ན་	(low tone):	to be sick	ནྱ་	(high tone):	ear
གོ་	(slightly aspirated):	to hear	གློ་	(non aspirated):	door

The following lists indicate which main letters མིང་གཞི་ can be superscribed by the three head-letters:

The Twelve ར་མགོ་ Combinations

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
ཀ་		ག་	ང་
		ཁ་	ཏ་
ཉ་		ད་	ན་
		བ་	མ་
ཙ་		ཐ་	

Incidentally, you have just learned another few Tibetan words:

ཞྭ་ : old age,   རྩ་ : drum,   ཉུ་ : horse,   མྱ་ : ear,
 རྩ་ : nerve, channel,   མྱ་ : wound, sore,   རྩ་ : pottery.

However, most words are more complex than this, as illustrated by the following rules and examples:

Rule:

Main letters མིང་གཞི་ may also have
prefixes མྱོན་འབྲུག་, **suffixes** རྩེས་འབྲུག་ and **vowels** དབྱངས་,
 even when they already have
head letters མགོ་ཅན་ and **attached letters** འདྲགས་ཅན་

For example:

ཀླང་པ་: leg, foot

ར་མགོ་ + main letter with suffix རྩེས་འབྲུག་

རྩེགས་པ་: to run out, to be exhausted, to be finished

ར་མགོ་ + main letter with suffix རྩེས་འབྲུག་, second suffix ཡང་འབྲུག་ and vowel

དབྱངས་ བརྟག་དཔྱད་: analysis, investigation

ར་མགོ་ + main letter with prefix མྱོན་འབྲུག་ + suffix རྩེས་འབྲུག་

The Ten ར་མགོ་ combinations

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
ཀླ		མྱ	མྱ
ཅྱ		མྱ	
ཉྱ		མྱ	
ལྱ		མྱ	
ལྱ			

(The letters are presented here in the order in which they appear in the alphabet, so that you can become accustomed to their groupings and genders. In this way, the rules make more sense.) The above rule (in the box) applies for *all* head letters, མགོ་ཅན་ and attached letters, འདྲགས་ཅན་

Examples of ལ་མགོ་:

ལྷ་ས་:	Lhasa [lit. place of god(s)] This pronunciation is an exception, the ལ་མགོ་ here is <i>pronounced</i> – together with the ཉ་.
ཐུན་བ་:	to be endowed with, to have
བཞུས་བ་:	looked, watched (past tense of <i>to look</i>)
ཡུལ་ལྗོངས་:	landscape, scenery

The Eleven ས་མགོ་ combinations

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
སྒྲ་		ལྷ་	ལྷ་
			ལྷ་
ལྷ་		ལྷ་	ལྷ་
ལྷ་		ལྷ་	ལྷ་
ལྷ་			

Examples of ས་མགོ་:

བཞུན་བ་:	teaching (religious), person's name, to teach/show
སྒྲ་ལོ་:	pleasant to hear, interesting
སྒྲ་ལམ་:	prayer, aspiration prayer

Importance of correct spelling:

Even though you are only in Lesson 1, you have already seen three words which sound quite similar:

སྒྲ་	to hear
མགོ་	head
སྒྲ་	door

You will soon be meeting a few more:

འགོ་བརྩམས་	to start
དགོས་	to must, want, need, have to

Thus you can see that correct spelling in Tibetan is important for correct pronunciation.

THE FOUR ATTACHED (SUBSCRIBED) LETTERS འདྲེན་ཅན་བཞི།

a) The Seven Attached ཡ་ Letters ཡ་བཏགས་ བདུན་།

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
ཀ་	ཁ་	ག་	
ཅ་	ཆ་	ཇ་	ཉ་

Note: some rows in the above table have been omitted because none of their consonants have an attached ཡ་.

It is useful to keep the same order, though, because it helps you to remember the correct pronunciation.

The 1st row in the above table is straightforward: the sounds of the letters remain the same, with just a ཡ་ added: ཀ་ is pronounced: *kya*, ཁ་ is pronounced: *khya*, ག་ is pronounced: *ghya*.

The sounds of the 2nd row in the above table (ཅ་, ཆ་, ཇ་, ཉ་) become different, however. They no longer have the sound of the main letter, མིང་གཞི་, namely བ་,ས་,ར་,མ་. Instead, they take on the sounds of the *actual* second row of the alphabet, namely ཅ་,ཆ་,ཇ་,ཉ་:

ཅ་ becomes ཅ་ (sound)

ཆ་ becomes ཆ་ (sound)

ཇ་ becomes ཇ་ (sound)

ཉ་ becomes ཉ་ (sound)

Rule:

Main letters, མིང་གཞི་

which have an **attached letter, འདྲེན་ཅན་**

may also come in combination with any of the following:

head letters, མགོ་ཅན་,

vowel, དབྱངས་,

prefixes, མྲིན་འབྲུག་,

suffixes, རྗེས་འབྲུག་.

For example:

- **བརྒྱ**: a hundred
This is an example of ཡ་བརྟགས་ in a word which has: prefix ཟློན་འབྲུག་ + head letter མགོ་ཅན་ + attached letter འདྲིགས་ཅན་.
- **ཕྱོགས་**: direction, side
This is an example of ཡ་བརྟགས་ in a word which has: vowel དབྱངས་ + suffix རྒྱུ་འབྲུག་ + second suffix ཡང་འབྲུག་.
- **འབྲུགས་པ་**: ice
This is an example of ཡ་བརྟགས་ in a word which has: prefix ཟློན་འབྲུག་ + suffix རྒྱུ་འབྲུག་ + second suffix ཡང་འབྲུག་.

Pronunciation

Note: Although the *tone* will change with the presence or absence of a prefix, ཟློན་འབྲུག་ or head letter, མགོ་ཅན་, the effect of these on the actual *sound* of the main letter, མིང་གཞི་ will always be the same. This applies whether or not there is also an attached letter, འདྲིགས་ཅན་. (Refer back to point 3 of this lesson.) For example:

ཟློན་ is pronounced *ghyön*: to wear
བརྒྱ་ is pronounced *gya*: a hundred

b) The Thirteen Attached (Subscribed) ར་ Letters – ར་བརྟགས་བརྒྱ་གསུམ་

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
ཀ་	ཁ་	ག་	
ཅ་	ཆ་	ཇ་	ན་
བ་	མ་	མ་	མ་
			མ་
ཉ་			

In the case of the attached ར་, the ར་བརྟགས་, the pronunciation is a bit tricky.

- When it is attached to the main letters of the 1st row (ཀ་,ཁ་,ག་), 2nd row (ཅ་,ཆ་,ཇ་) and 3rd row (བ་,མ་,མ་), the same unusual sound is produced. For example: ཀ་ sounds the same as ཅ་ which sounds the same as བ་.
- The sounds of the letters ར་, ཁ་ and མ་ remain unaffected by the ར་བརྟགས་. However, it changes their low tone into high tone.

In terms of pronunciation, it is difficult to express these sounds by means of the English alphabet. It is best just to train with native speakers.

One could say that the sounds of the three columns are quite like “tra”, “thra” (aspirated, not the English “th” sound) and “dra”, respectively. The letter ཅ་ almost has a bit of a “sh” sound. Examples of ར་བཏགས་:

སྒྲ་:	hair
གྲོགས་མོ་:	female friend
ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ་:	to introduce

c) The Six Attached (Subscribed) ལ་ Letters – ལ་བཏགས་ཐུག

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
ལྷ་		ལྷ་	
		ལྷ་	
	ལྷ་		
ལྷ་			ལྷ་

These are all pronounced with a high tone ལ་ sound, except for the ལྷ་: **This letter combination is an exception and is pronounced *da***. For example: ལྷ་བ་ is pronounced *dawa* (moon, month, name of a person). Examples of ལ་བཏགས་:

ལྷ་བ་:	brain
ལྷོག་བརྒན་:	movie, film
ལྷང་:	wind, air

Exceptions:

བ་: When combined with a prefix ད་ OR when appearing as the second or third syllable of a word, it is pronounced (མ་) *wa*. For example:

དབང་	wang:	empowerment
ཨ་རི་བ་	Ariwa:	American
རྒྱ་གར་བ་	Gyagarwa:	Indian
ལྷ་བ་	Dawa	Dawa, moon, month

When: བ་ is the first syllable of a word or a suffix, then it is pronounced *ba*. For example:

བུ་མོ་:	bumo	girl
བ་ཕྱུགས་:	bachug	cow
བག་ལེབ་:	bageb	bread

When there is a combination of prefix ད་, main letter བ་ + vowel or subscribed letter, only the vowel and/or subscribed letter are pronounced. **For example:**

དམིན་ཇི་	<i>inji</i>	foreigner (lit. British)
འངས་དབྱངས་	<i>Jamyang</i>	sweet sound, Manjushri

d) The Thirteen Wasur Letters – བ་ལྷན་བཅུ་གསུམ་

Column 1	Column 2	Column 3	Column 4
ཀ་	ཁ་	ག་	
			ཉ་
		ད་	
མ་	ཁ་		
ཉ་	ཟ་		
ར་	ལ་	ཤ་	
ལ་			

The བ་ལྷན་ does not affect the sound of the main letter, མིང་གཞི་ in any way. Why is it there, then? In some cases it helps to indicate which is the main letter, མིང་གཞི་ or to distinguish two words with same sound but different meaning. For example:

དངས་ This syllable has two possibilities of pronunciation:

དངས་ ད་ is the prefix མཐོན་འབྱུག་
 ང་ is the main letter མིང་གཞི་
 ས་ is the suffix རྗེས་འབྱུག་
 In this case, it would be pronounced *ngã*.

OR: དངས་ ད་ is the main letter མིང་གཞི་
 ང་ is the suffix རྗེས་འབྱུག་
 ས་ is the second suffix ཡང་འབྱུག་
 In this case, it is pronounced *dang* – (the correct pronunciation)

Thus, in order to recognize the main letter མིང་གཞི་ within a syllable, a བ་ལྷན་ is added. Now there is no more ambiguity about which is the main letter: དྭངས་. Here are some examples of two words with the same sound where the presence of a བ་ལྷན་ changes the meaning:

རྩ་: grass	རྩ་: vein, channel
ཚ་: salt	ཚ་: heat
ཉ་: calf (of the leg)	ཉ་: fish

Note: Any of the attached letters can **only** be attached to a main letter མིང་གཞི, never to a prefix རྩོན་འཇུག་ or suffix རྩེས་འཇུག་. However, the ལ་བྱར་ can be added to an attached ར་བཏགས་, as in the following example: སློབ་ག་: school

HOW TO IDENTIFY THE MAIN LETTER, མིང་གཞི, OF A SYLLABLE

The first step in being able to read is to identify the main letter མིང་གཞི of a syllable. There are a few rules and clues, as follows:

- a) Whichever letter has a vowel དབྱངས་, head letter མགོ་ཅན་ or attached letter འདྲིམས་ཅན་ **MUST** be the main letter མིང་གཞི. For example:

མེ་ཉླ་ : flower

མ་ and ཉ་ each have a vowel དབྱངས་ and are both main letters, མིང་གཞི.

- b) Whenever there are only two letters and no vowel, དབྱངས་, then the first is the main letter, མིང་གཞི and the second is the suffix, རྩེས་འཇུག་. For example:

དང་ : and ད་ is the main letter, མིང་གཞི , ང་ is the suffix, རྩེས་འཇུག་ .

- c) Whenever there are three letters, the middle one is normally the main letter, མིང་གཞི. For example:

བཀའ་: speech བ་ is the prefix, རྩོན་འཇུག་,
ཀ་ is the main letter, མིང་གཞི,
འ་ is the suffix, རྩེས་འཇུག་.

- d) When the final letter is the ཡང་འཇུག་ (second suffix), ས་, then the first letter is the main letter, མིང་གཞི , the second the suffix, རྩེས་འཇུག་ and the third the second suffix, ཡང་འཇུག་. For example:

གངས་: snow ག་ is the main letter མིང་གཞི, ང་ is the suffix རྩེས་འཇུག་, ས་ is the second suffix ཡང་འཇུག་.

- e) When there are *four* letters in a syllable written one *after* the other, the second is the main letter, མིང་གཞི. This is because there is no third suffix. For example:

བསགས་བ་: accumulated བ་ is the prefix, རྩོན་འཇུག་,
ས་ is the main letter, མིང་གཞི,
ག་ is the suffix, རྩེས་འཇུག་,
བ་ is the second suffix, ཡང་འཇུག་.

HOW TO SPELL ALOUD IN TIBETAN – ལྷོ་ལྷོ་གྲགས་

བཟུང་པར་ཤོག་ = bao-sa-ga-tag-ga-ra-tag-dra-zhab-kyu-dru-ba-drub
pa-ra-par sha-na-ro-sho-ga-shog

The above line may sound strange and like a riddle or word play. However, it is actually a commonly used sounding-aloud spelling system.

Becoming quick in this skill is not only fun but also extremely useful. Perhaps you have already heard native speakers doing it. Whenever there seems to be slight confusion about whether the person addressed understands the term correctly, (educated) Tibetans will spell out the word.

Because the syllables are more complex than in other languages, the Tibetans have developed a special system. It is actually quite similar to Wylie. They also go letter by letter through the syllable, starting from the prefix, then head letters if any, then main letter, etc.

The sounding rules:

Only one letter

Main letter is sounded with its inherent “a”.

ཉ་	fish	“nya”
ཇ་	tea	“ja”
ལ་	mountain pass	“la”

Main letter + vowel

Main letter is sounded with its inherent “a” and then the name of the vowel.

བུ་	boy	“bu-shubkyu bu”
ཉྩ་	to buy	“nya-naro nyo”
ཆུ་	water	“chha-shabkyu chu”

Main letter + suffix

Each letter is sounded separately (with inherent “a”) and then they are sounded together. (If there is a vowel, the inherent “a” sound of the main letter is in the end replaced by the sound of the vowel.)

དང་པོ་	first	“dha-nga-dhang pa-naro-po dang po”
ནང་	house, home	“na-nga nang”
ནག་པོ་	black	“na-ga-nag pa-naro-po nag po”

Main letter + suffix + second suffix

First, each letter is sounded separately (with inherent “a”) and then all are sounded together. Remember that the second suffix is mute.

ཁམས་	realm, Kham	“kha-ma-sa kham”
རྩོགས་པ་	companion	“ra-naro-ro-ga-sa rog pa”

Prefix + main letter

Sound out the prefix + “o”, the main letter, the vowel, then the sound of the whole word (prefix is mute).

མགོ་	head	“mao-ga-naro go”
------	------	------------------

Prefix + main letter + suffix

Sound out the prefix + “o”, the main letter, the vowel (if any), the main letter + vowel, the suffix, then the sound of the whole word.

དགའ་	to like	“dhao-ga-a ga”:
གཏོང་	to send	“ghao-ta-naro-to-nga tong”
དགའ་ལས་	hardship, fatigue	“dhao-ka-a-ka la-sa-le ka le”

Head letter + main letter + vowel + suffix

Sound out the head letter, the main letter + ta, (བརྟགས་ means “attached”) then the sound of these two together, then vowel, main-letter + vowel, suffix, then finally the whole word.

འཛིག་རྟེན་	world	ao-ja-kiku-ji-ga-jig ra-tata-ta-dengbo-te-na-ten jig ten”
རྒྱང་འཁོར་	: ventilator (lit. wind wheel)	ra-lata-la-shabkyu-lu-nga-lung ao-kha-naro-kho-ra-khor lung khor

Head and/or attached letters + main letter

Same system as above, with **ta** also added to the attached letter.

རྒྱ་མཚན་	reason	ra-gata-ga-yata-gya-shabkyu-gyu mao-tsha-na-tshen gyum tshen
----------	--------	--

If there are prefixes, second suffixes, etc.

སངས་རྒྱས་	<i>Buddha</i>	sa-nga-sa-sang ra-gata-ga-yata-gya-sa-gye san gye
ཕྱི་ལོགས་	outside	pha-yata-chha-kikou-chhi la-naro-lo-ga-sa-log chhi log
མཚན་རྟེན་	<i>stupa</i>	mao-chha-naro-chö-da-chhö ra-tata-ta-dengo-te-na-ten chhö ten

Punctuation

Since this is a colloquial textbook, only the main rules of punctuation are briefly introduced here. These are not the same rules as used in literary Tibetan, where there are also particular particles used for punctuation.

The purpose of writing these simple rules here is for the student to know where to stop and raise or lower one's voice.

Punctuation Symbols

There is the inter-syllabic point ' (ཚཱ་), the perpendicular stroke ། (ཤད་ or ཚཱ་ཤད་) and the double stroke: །། (ཉིས་ཤད་). As the name tells, the ཚཱ་ is placed between two syllables and also words as there is no space between them.

A ཤད་ marks the end of a phrase or sentence and the ཉིས་ཤད་ is placed at the end of a verse. Before the ཤད་, there is no ཚཱ་ needed. For example:

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལགས།	Hello!
ཁྱེད་རང་སྐྱེ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།	How are you?
གལ་ཏེ་བཙུགས་སྤྱོད་ན་ནི།	
དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།	If it can be solved, / why worry?

Exceptions

There are two exceptions to the above rule:

1. When the last letter of a phrase or sentence is a plain letter ག་ no ཤད་ is used. For example:

ཁྱེད་རང་ག་རེ་འཐུང་ག་ = What are you going to drink?

The rule does not apply when the ག་ has a vowel or subscribed letter. For example:

གཟེམ་འཇགས་གནང་གོ། = Good night

སློབ་གྲྭ། = School

2. The second exception is the letter ང་. When it stays alone at the end of a phrase or sentence, there is a ཚཱ་ placed before the ཤད་. For example:

སྐྱིད་པོ་བྱུང་ང་། = It was fun, wasn't it?

ཉ་གོ་སོང་ང་། = You understood, right?

It is said that if the ཤད་ was directly attached to the ང་ it might look like the letter བ་

Judge yourself: ང། ... This probably depends on one's handwriting skills... ☺

Test Yourself at the End of this Lesson:

- Am I able to ask & answer name, country of origin, state of well-being and destination in different registers of politeness?
- Am I able to analyze the sounds of certain syllables, which I mispronounced?
- Am I able to experience, recall and share a moment of realizing that I can do something which seemed impossible two weeks ago?

-
- i (H) stands for 'Honorific' - a language register used for *others* to express one's respect towards them. (h), which is not very common, stands for 'humilific' - a language register mostly used for *oneself* to express one's humbleness.
- ii Saying "dhü" here is not Wylie, but a type of phonetic - to remind you that the 3rd column letter ཅ་ is slightly aspirated when it has neither head letter nor prefix.